

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת בהר – בחוקותי

שבשנת השמיטה אסור לעשות זאת, ובכן מקושר כל הזמן בקדושת השמיטה.

עמוד 150

• מן הרה"ק משעדליץ •

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. (כה ב) וכי תאמרו, שצריך כל אדם לאמור להשם יתברך, באיזה זכות אנחנו אוכלים. והשיב להם השם יתברך: בזכות שבת שהוא בטחון, – ואני אומר אשר שבת גם כן מרמז על הבטחון כמו שנאמר [ביצה טו:] מזונותיו של אדם קצובים מראש השנה לראש השנה הוי"ן משבתות וימים טובים, נמצא אשר בשבת הוא נזון מן הבטחון שאינם קצובים מראש השנה. וזאת מרמזו שנה השביעית.

זמתי אתה יודע שיש לך בטחון, האות כאשר אתה יודע שהכל אינו מכוון, אשר הכל מכה השם יתברך, כמאמר הכתוב "הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתינו", אשר כל אדם ידע שהוא אינו זורע ואינו קוצר, רק הכל מכה השם יתברך. ואז "וציותי את ברכתי להם".

תורת הרבי ר' ירחמיאל עמי לח

• תולדות אדם •

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. (כה א) **כבר** דקדקתי במאמר הז"ל [במדב"ר יג ג] שלכך ניתנה תורה על הר סיני לפי שהוא נמוך שבהרים. ויש לדקדק היה לו ליתן התורה במקום עומק, כמו שמוצינו [ברכות י:] אל יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל אלא במקום נמוך שנאמר [תהלים קל א] ממעמקים קראתיך ה', [ויכו].

ולכך ניתנה תורה על הר סיני, שאף על פי שהוא נמוך – מכל מקום הוא הר. וכך צריך האדם להשפיל עצמו מתחילה, ואחר כך לחזק ולרומם עצמו, כמו שאיתא [ויק"ר א ה] השפלתו היא הגבהתי וכו'.

עמוד קלט

• חלקת יהושע •

ושבתה הארץ וכו'. (כה ב) **לרמז** כמו שמוכא בשם זקני [הדברי **בינה**] **וצללה** שכל דבר [אשר אסור לעשות מלאכה זו בשבת והוא היה עושה אותה] בחול, לכוין [גם בעשייתו בחול] שזה אסור בשבת קודש לעשות. [וזה] "ושבתה הארץ", אף "בשש שנים", לכוין

הראשונות, ומקבלים עליהם להבא לעבוד השם יתברך. "ותושבים", פירוש, הם כמו תושבים גם כן, שמה שעשו מצות קודם שישבו, נחשב להם כמו תושבים.

עמוד קסט

• מבשר טוב •

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך, והחזקת בו. (כה לה)

וכשם שמצווים אנו בגשמיות "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך, והחזקת בו, גר ותושב והי עמך". קל וחומר הדבר שישנה מצוה זו ברוחניות. וכשמתעלם מחבירו ואינו מציילו הרי הוא חוטא.

וזה הביאור במה שאיתא בגמרא ברכות [מ:ג]: "דאמר רבי יוסי ברבי חנינא מאי

דכתיב הרב על הכדים ונואלו, הרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה. ולא עוד אלא שמטפשים, כתיב הכא ונאלו וכתיב התם אשר נואלנו. ולא עוד אלא שהוטאים". ע"כ. ולכאורה דבר זה צריך ביאור, מדוע קורא להם לאותם הלומדים "הוטאים", ובמה חטאו.

אלא הביאור בזה, שכשם שאסור לאדם לעמוד על דם חבירו, וכשרואה חבירו

מובע בנהר חייב להצילו. כמו כן מי שיש בו דעת, ואינו משפיע לאחרים הצריכים לכך, הוא כעומד על דם חבירו המובע בנהר של נסיונות החיים וכו', שהרי הוא יכול על ידי הוספת דעת בחבירו, לתת לו כוח לעמוד כנגד פיתויי היצר. ודו"ק.

אחדות ישראל פ"ב

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית. (כה כא)

שאתא בשם הצדיק ר' זוסיא זי"ע [הובא בנועם אלימלך בפרשתן] על הפסוק "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית". והקשה ז"ל: הן בכל התורה אין שום קושיא ותרוץ למה כאן יש כן קושיא ותירוץ. ופירש שבאמת השפעתו יתברך משעה שברא את העולם הולכת בלי שום הפסק חלילה, אכן כשהאדם נופל ח"ו ממדרגתו ואין לו בטחון בהשם יתברך, אזי נפסק השפע חלילה, וצריך השם יתברך מחדש לצוות לשפע שילך, עכ"ד הקדושים ושפתים יישק.

ולפי דעתי זה הענין "וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית", מאי דוקא ב'ששית', אכן מדה הששית היא יסוד והיא נקראת צדיק, ולתקן את השפע שילך כמתחילתו אפשר רק עפ"י הצדיק, כי כשאדם בא להכיר בכח האמיתי יתברך, ובכה התורה, ממילא בא לאמונת צדיקים. ואז ביכולת הצדיק לתקן לו השפעה מחדש.

עמוד נז

• דברי בינה •

כי גרים ותושבים אתם עמדי. (כה כג) **היינו**, השם יתברך ברוב רחמיו וחסדיו חושב לישראל כגרים. כידוע מאמר חכמינו ז"ל "גר שנתגייר כקטן שנולד דמי". ולא יחשוב ולא יפקוד להם עונות הראשונים, אם ישובו אליו בלב שלם כגרים, אשר עוזבים

III פרשת בחוקותי III

• חלקת יהושע •

אם בחוקותי תלכו. וברש"י: שתהיו עמלים בתורה. (כו ג)
אז יאמר, "עמלינו אלו הבנים", וזה "שתהיו עמלים בתורה", [מרמוז, שעל ידי שתזכון לגדל בנים לתורה, ואז זה משפיע על האבות, [כמדויק מסיפא דקרא] "ושמרתם ועשיתם אותם", במדרש: 'ועשיתם' עצמכם, אמן כן יהי רצון.

עמוד 164

• ארון עדות •

העמל והיגיעה של המצוה הם מצוה בפ"ע ועליהם מקבלים שכר בעוה"ז

אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם וגו'. (כו ג)

כבר הקשינו למעלה, הא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. ונראה על פי הידוע, שהעמל והיגיעה שיש לו לאדם בקיום המצוה, זה עצמו למצוה תחשב לו. ועל זה אומר התנא שמצוה גוררת מצוה, כי גוף המצוה שעושה היא גוררת לו עוד מצוה שניה, דהיינו: העמל והיגיעה, שהוא מצוה בפני עצמה.

והנה רש"י פירש 'אם בחוקותי תלכו' - שתהיו עמלים בתורה. דהיינו שילמדו בעמל ויגיעה. ועל זה אומר 'זנתתי גשמיכם' כי על מצוה זו שאדם מעמל ומיגיע עצמו אלמוד ולעשות בכל כוחו, על זה נותנים שכר גם בעולם הזה.

וזהו גם כן מעם הכפלות ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. 'ועשיתם' מורה על גוף העשיה, ו'תשמרו' על העמל והיגיעה, ועל זה אומר 'זנתתי גשמיכם בעתם', והבן.

עמוד רמו

• מבשד טוב •

אם בחוקתי תלכו. (כו ג)

נראה ענין לשון 'הליכה' בחוקותי, שמוסיף והולך בהם, לא רק בקיום החוקים עצמם לצאת בהם ידי חובת המצוה מצד הדין המחייב בה, אלא מוסיף ומהלך בה תמיד. והיינו "בחוקותי תלכו", שתמיד בכל הליכותיכם תהיו מהלכים בהם. וזה מורה על דבקות הרצון במצוה מצד עצמות האדם והפצו, ולא שלאחר יוצא ידי חובתו בעת קיום המצוה, מניחה ועוזבה והולך לו לדרכו והפצו, אלא זה עצמו הפצו ורצונו שהוא אחד עם רצון ה'. וז"ש "בחוקותי תלכו", שתהיו מהלכים בהם ומוסיפים בהם תמיד יותר ויותר.

זאת מצוותי תשמרו, מלשון [כראשית לו יא] "ואבינו שמר את הדבר", שפירש

רש"י שם: "היה ממתין ומצפה מתי יבא".

מבואר בלשון 'שמירה', שמתפרש גם מלשון ציפייה והמתנה לדבר.

וכמו כן יתפרש בכאן 'את מצוותי תשמרו',

מלשון ציפייה והמתנה מתי יבוא. על דרך

שמצינו גבי רבי עקיבא שאמר [בבבא מצ. סא:]

"כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה [ובבבא מצ. סא:]

ונזר לראש העליון ברוך הוא כביכול, ויתגלה גודל אהבת השם יתברך והיבתו לישראל לעין כל. ועל ידי זה "והריקותי אחריכם הרב", ופירש רש"י ז"ל במקום אחר [בראשית יד יד] "כתרגומו, אודיון בחרבי עליכם". שבשביל זה אוכל להזדוין בחרבי בשבילכם. "ונתתי את עריכם חרבה", שאשים כל החורבן על ראש שונאיכם.

עמוד קפד

• תודת רבי יחזקאל מפשיסחא •

ואם המר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש. (כו ז)

אמר, סימן לידע אם אחד נתעשר או שעלה לגדולה להיות רב או נשיא,

אם הוא מסטרא דקדושה או ח"ו להיפוך הוא, אם אחרי נתגדלו הוא באותו בחינה שהיה מקודם, והממון או הכבוד לא פעלו בו שינוי לגריעותא, הוא סימן שהוא מסטרא דקדושה. ובאם אחרי שנתעשר נתקלקל רחמנא ליצלן, הוא סימן שאותו התנשאות איננו מצד הקדושה, והממון שהשיג או הכבוד שהשיג הוא כדי לשלם לו שכרו בעולם הזה, על דרך ודברים ז יז "ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו", וזה שאמר הכתוב "אם המר" אותיות רָמָה, היינו שאם נתרום ועלה לגדולה, אזי הסימן הוא, "והיה הוא", היינו אם הוא כהויתו כמקודם, "ותמורתו", אותיות תרומתו, היינו ההתרוממות שלו יהיה קודש לרצון השם.

יתברך. (אילנא דחיי)

עמוד לח

"בכל נפשך", אפילו נטל את נשמתך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו וכו'".

סעודה שלישית תשע"ה

• ויאמר משה - לבדטוב •

ועין השדה יתן פריה. (כו ד)

עלה בעניות דעתי 'עין' רומז על תלמיד חכם נויש לרמוז גם על אדם אף שאיננו ת"ח כל כך שנקרא 'עין', 'שדה' רומז על הפקר, על דרך "כי בשדה מצאה" והיינו התלמיד חכם שהוא בעיני עצמו הפקר כשדה, על דרך שכתב רש"י 'אם אדם משים עצמו הפקר שהכל דשין בו', או 'יתן פריה' ממעל לשורשו השייך אליו לחלק נשמתו, חלק אלקי ממעל ישיג וינתן לו בהשגה שלימה.

עמוד רטו

• דבדי בינה •

והכרתי את המניכס. (כו ל)

זה הבטחה טובה שמבטיח השם יתברך לישראל: שיכרית ויבטל מאתנו כח החמימות מאש היצר הנוער בקרבנו. כי "המניכס" הוא לשון חמימות, שרומז לכה היצר המחמם ומבעיר לב האדם לתאוות רעות ח"ו. והשם יתברך ברוב רחמיו יכרית ויבטל מן העולם כח החמימות הזה מישראל, ויהיו מחוברים ברצונו יתברך תמיד.

עמוד קפג

• דבדי בינה •

ואתכם אזרה בנויים. (כו לג)

אזרה הוא מלשון 'זר' ו'נזר'. היינו, שהקדוש ברוך הוא יעשה אותנו זר